

Spurningurin bert at koma í gongd:

Tit hava virkið, maskinurnar og rávøruna

Føroyingar kunnu garva og tilvirka øll tey føroysku seyðaskinnini, um onkur bert tekur iniciativ. Íslendingar bjóða føroyingum »know-how«

—Tit hava virkið, maskinurnar og rávøruna, so spurningurin er bert at koma í gongd.

Orðini koma frá Jón Ásbergsson, sum er stjóri á skinnverkinum Loðskinn á Saudárkróki á Norðurlandinum í Íslandi.

Jón Ásbergsson var í síðstu viku í Føroyum fyrri at kanna møguleikarnar hjá seyðaskinnidnaðinum í Føroyum. Hann var bjóðaður av landsstýrinum. Dagin fyrri fráferðina hitti Sosialurin hann.

Jón Ásbergsson heldur, at tað einasta sum tørvar í Føroyum er iniciativ og nakað av peningi at keypa skinn fyrri og »know-how«!

Men tað kunnu vit á ein hátt bjóða tykkum. Tað besta hevði tó verið, um onkur føroyingur setti seg

inn í garving á skúla í Onglandi ella gingið á stytri skeiðum í Danmark. Um vinnugreinin skal koma enn longri fram er neyðugt við útbúnum fólki, sigur Jón Ásbergsson.

Í somu støðu

Í dag verður meginparturin av teimum um 50.000 føroysku seyðaskinnunum seldur óaggreiddur av landinum.

Fyri 10 árum síðani vóru íslendingar í somu støðu, men í dag verður einki seyðaskinn útflutt óviðgjørt. Meginparturin verður útflutt sum hálvfabrikata.

Talan kann annanhvørt verða um skinn, sum eru »picklað«. Tá eru tey vaskað, klipt og húðin er reinsað. Og skinn, sum eru chrome—garvað. Aftaná

hendan garvingarháttin tola tey at vera vaskað í heitum vatni.

Aftaná chrome—garvingina kunnu skinnini viðgerast uppaftur meira og seymast til klædnævur o.t.l.

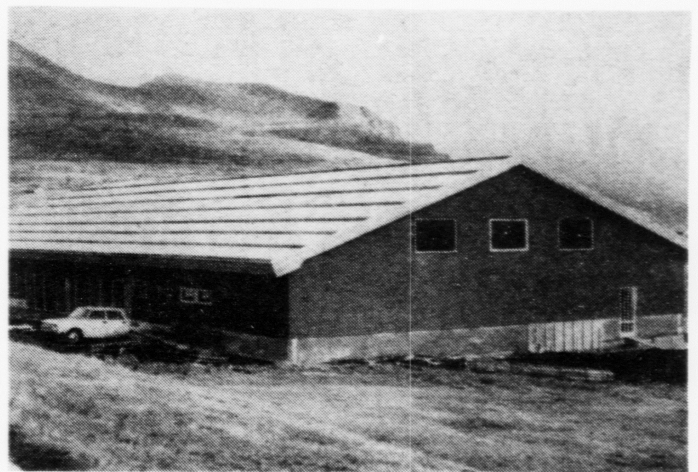
—Og tað er eingin grund til ikki at kunna gera tað sama í Føroyum, sigur Jón Ásbergsson.

Alt um 10 ár

Tann parturin, sum ikki verður útfluttur sum hálvfabrikata, verður annaðhvørt útfluttur sum prýðiskinn ella sum »mokka—garvað« skinnvøur.

Hesin parturin fevndi í fjør um 260.000 skinn. Hetta er umleið ein fjórðingur av samlaðu íslendsku skinnframleiðsluni.

Umleið 180.000 skinn

Skinnvirkið Vilma kann garva øll føroysku seyðaskinnini. Tað nýggja virkið liggur á Giljanesi

verða »mokka—garvað« og seyma til jakkar, hógvir, vestar, vottir o.s.fr., meðan 80.000 verða framleidd til prýðis.

Hesin liðugt tilvirkaði parturin av íslendsku skinnunum økist árliga tali, og Jón Ásbergsson roknar við, at um 10 ár verða øll skinn tilvirkað í Íslandi og einki útflutt bert sum hálvfabrikata.

Stór virðisøkning

Virðisøkingin av ráskinnunum til hálvfabrikata er eini 40 pst, meðan skinnini, sum verða »mokka—garvað« økjast við 400 pst. í virði, tá talan er um eina fyrsta—flocks vøru.

Men Jón Ásbergsson sigur, at hon er ikki løtt at framleiða, tí íslendingum tørva eina garvitradition í mun til onnur lond sum

t.d. Týskland.

—Vit skulu kappast við fyritekur sum hava áralangar traditionir, har tað eina ættarliðið hevur lært tað annað og kenna sostatt allar »finessir« innan bæði garving og seyming av skinnvørum, sigur Jón Ásbergsson.

Í Føroyum tilvirkar L/f Skinn nakað av skinnklædnævum, men hesar eru eftir Jónsa metingum ikki fyrsta—flocks vøra.

Í Føroyum eru tvey garvariir. Í Sandavági rekur Vilhelm Nielsen skinnvirkið Vilma, meðan Olivur Aarberg hevur eitt garvari í Svinoy.

Vilma hevur nýtt virki á Giljanesi og er Jón Ásbergsson komin við uppskoti um, hvussu virkið kann innrætast á ræt-

tan hátt fyrri at effektivisera framleiðsluna. Og um verulig framleiðsla kemur í gongd, hevur hann bjóðað at senda ein virkisleidda hendan vegin at leggja lag á.

Eisini hevur hann givið landsstýrinum tilboð um at senda ein føroying til Íslands at seta seg inn í garving á teimum íslendsku virkjunum.

Jón Ásbergsson sigur, at Vilma hevur maskinorku til at garva øll tey føroysku seyðaskinnini.

Í Íslandi eru trý garvariir — ella sýtunnarverksmiðjur sum íslendingar nevna tey. Eitt liggur í Reykjavík, eitt á Akureyri og so eitt í Saudárkróki. Tey fyrru eru skipað á samtaksgrundarlagi, meðan Loðskinn er á privatum hondum.

Tað, sum Vilma higartil hevur framleitt, eru skinn til prýðis, og skinn sum eru seymað til teppi, pútur og pløgg

Enn er óvist, nær skinnvirkið Vilma í Sandavági fer undir at tilvirka »picklað« skinn, ella um virkið fer undir »pickling«.

Vilhelm Nielsen, stjóri, upplýsir, at prisirnir á teimum »picklaðu« skinnunum er lítill, og at prisirnir tí skulu kannast, áðrenn farið verður undir »pickling«, ella tikið verð-

ur av tilboðnum frá íslendinginum Jón Ásbergsson, sum vitjaði her í seinastu viku.

Føroyingar hava ongan møguleika at fáa somu prisir, sum íslendingar fáa fyrri skinn sín.

Vilhelm Nielsen sigur, at føroysku skinnini hava ringt orð á sær, tí tey eru so illa saltað.

Harafturat verða útreiðslurnar í Føroyum stórrar, tí tær føroysku lönurnar liggja langt oman fyrri tær íslendsku.

Eisini er ov lítið til av hvitum skinnunum í Føroyum, og tað eru tey, sum útlendingar serliga hava áhuga fyrri. Hóast nóg skinn er hvít, er ofta ein reyður litur í, sum skapar trupulleikar.

Vilhelm Nielsen, stjóri á Vilma:

Vit mugu kannar prísirnar fyrst

Saltið beinanvegin!

Eru seyðaskinnini ikki nóg væl saltað ella ov seint saltað koma blettir í skinnini, og hesir siggjast ikki, fyrr enn skinnini eru klipt niður.

Tí mælir Vilhelm Nielsen til at saltstroya skinnini beinanvegin, seyðurin er flettur. Tá skinnini so eru avreidd til handelsmannin, eiga tey at verða saltað upp aftur betur.

Men tað er ikki bara ein ov vánalig salting av seyðaskinnunum, sum kann verða til ampa.

Vilhelm Nielsen sigur, at hann eitt ári gjørdi eina roynd at garva heilt fest og ósaltað skinn. Royndin

visti, at tað kortini vóru nógvir blettir í skinnunum, har eingin ull var á.

Hesir blettirnir kunna vera komnir av tí at seyðurin hevur lús, at hann gniggjar sær móti hegni og steinum og at tað verður tikið fast í seyðin. Harafturat sigur Vilhelm Nielsen, at hann ofta hevur lagt til merkis, tá seyður liggur niðurbundin, at hundar liggja og bora í skinninum, og tá hundurin reisir seg, hevur hann ofta ein ullarlagd um trýnið.

Ikki til útflutnings

Skinnvirkið Vilma hevur higartil garvað skinn, sum

eru brúkt til at seyma pløgg, barnakoyrisar o. t.l., vanlig teppiskinn við longum hárum og niðurklipt skinn, sum eru seyma saman til teppi og pútur.

Alt er selt á heima-markaðinum, tí útreiðslurnar eru ov stórar til at útflutningur kann loysa seg.

Um skinnvirkið Vilma fer undir at »picklað« skinn, skal ein iløga gest, sigur Vilhelm Nielsen. Øll tólini eru ikki flutt í tey nýggju húsin á Giljanesi og tað kostar nóg at flyta maskinurnar. Sum nú er verða skinnini framvegis vaskað og klipt í teimum gomlu húsum í Sandavági.